

Úrad na ochranu osobných údajov
Slovenskej republiky
Hraničná 12
820 07 Bratislava 27
Slovenská republika

V Bratislave dňa 26.05.2023

Vec: Žiadosť o vyjadrenie

dovoľujeme si vás požiadať o informácie týkajúce sa z.č. 18/2018 Z.z. o ochrane údajov (ďalej len „Zákon“), ktorý je okrem iného implementačnou normou Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (ďalej ako „GDPR“).

Dňa 01.02.2023 nadobudol plnú účinnosť z.č. 352/2022 Z.z., ktorý mení z.č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Táto novela zaviedla do slovenského právneho poriadku nový inštitút rodičovského dôchodku. Sociálna poisťovňa, ktorá tento dôchodok vypláca, zasiela dôchodcom - rodičom, rozhodnutia, v ktorom sú uvedené mená a priezviská detí, vymeriavacie základy a suma rodičovského dôchodku za každé dieťa, od ktorého je odvodený nárok na rodičovský dôchodok. Z uvedených informácií je možné určiť výšku príjmu dieťaťa. Rozhodnutia sú navyše zasielané formou „obyčajnej“ listovej zásielky.

K tejto informácii sa okrem rodiča dieťaťa môže dostať napr. aj aktuálny partner rodiča, ktorý nemusí byť druhým rodičom dieťaťa, osoby, ktoré sa o poberateľa tohto dôchodku starajú.

Podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ je mzda osobným údajom, preto je na neho uplatniteľné GDPR.

V súvislosti s uvedeným si vás dovoľujeme požiadať o zodpovedanie otázok, či:

- a) je slovenský právny predpis v súlade so Zákonom, resp. v súlade s GDPR a**
- b) či by bolo by možné naplniť ciele zákona, ktorý zaviedol inštitút rodičovského dôchodku a zároveň minimalizovať zásah do osobných údajov, resp. súkromného života detí.**

Na doplnenie uvádzame nasledujúce informácie:

O uplatniteľnosti GDPR

GDPR rozširovala Smernicu 95/46/ES. Podľa bodov 31 a nasl. a bodu 65 rozsudku Súdneho dvora V spojených veciach C-465/00, C-38/01 a C-139/01, by v prípade príjmov malo ísť o osobné údaje v zmysle článku 4 (1) GDPR, keďže ide o „informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby“.

O existencii zásahu do súkromného života

V súlade s recitálom 4 GDPR, nariadenie rešpektuje všetky základné práva a dodržiava slobody a zásady uznané v Charte, ako sú zakotvené v zmluvách, najmä rešpektovanie súkromného a rodinného života.

Ako uviedol Súdny dvor EÚ, smernica 95/46 (a predpokladáme, že nadväzne aj GDPR), pokiaľ ide o úpravu spracúvania osobných údajov, ktoré môžu spôsobiť ujmu na základných slobodách, najmä na práve na súkromný život, sa musia vykladať v súlade so základnými právami, ktoré v zmysle ustálenej judikatúry tvoria neoddeliteľnú súčasť všeobecných právnych zásad, ktorých dodržiavanie Súdny dvor EÚ zaručuje¹. Tieto zásady sú výslovne uvedené v článku 6 (3) Zmluvy o EÚ, podľa ktorého „Základné práva tak, ako sú zaručené Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDĽP“) a ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva Únie“.

Podľa článku 5(1) GDPR sa na osobné údaje uplatňuje princíp zákonnosti, minimalizácie či minimalizácie uchovávanía. V súlade s článkom 6(1) c) a e) GDPR je spracúvanie zákonné iba pokiaľ je spracúvanie nevyhnutné na splnenie zákonnej povinnosti prevádzkovateľa; resp. je nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci zverenej prevádzkovateľovi.

Preto je na účely uplatňovania GDPR a zvlášť jej spomenutých článkov dôležité v prvom rade preveriť, či otázna právna úprava predpokladá zásah do súkromného života a či je prípadne tento zásah odôvodnený z hľadiska článku 8 EDĽP.

Zhromažďovanie menovitých údajov týkajúcich sa pracovných príjmov jednotlivca za účelom ich poskytnutia tretím osobám patrí do oblasti pôsobnosti článku 8 EDĽP. Európsky súd pre ľudské práva

¹ pozri najmä rozsudok zo 6. marca 2001, Conolly/Komisia, C-274/99 P, Zb. s. I-161, bod 37

v tejto súvislosti rozhodol, že pojmy „súkromný život“ sa nemôžu vykladať reštriktívne a že „žiadny principiálny dôvod neumožňuje vylúčiť profesijné činnosti [...] z pojmu ‚súkromný‘“².

Uchovávanie údajom týkajúcich sa príjmu detí je samo o sebe zásahom do súkromného života, avšak oznámenie týchto údajov tretej osobe, v danom prípade jej rodičom, či nepriamo tretím osobám, nech už je ich neskoršie použitie akékoľvek, prináša ujmu na práve na rešpektovanie súkromného života dotknutých osôb a predstavuje zásah v zmysle článku 8 EDĽP.

Na účely preukázania existencie takéhoto zásahu nie je dôležité, či sú poskytnuté informácie citlivé, ani či dotknuté osoby prípadne utrpeli ujmu z dôvodu tohto zásahu. Postačí konštatovať, že údaje týkajúce sa príjmov bol oznámený tretím osobám.

O odôvodnení zásahu

Cieľom z.č. 352/2022 Z.z. je podľa jeho dôvodovej správy vykonanie ústavných práv uvedených v čl. 39 (3), (4) a (5) Ústavy SR a teda zmiernenie negatívnych vplyvov rodičovstva, resp. času stráveného starostlivosťou o deti na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Takýto účel predstavuje legitímny cieľ tak v zmysle článku 8 ods. 2 EDĽP, ako aj GDPR, ktorá odkazuje na „konkrétne určené, výslovne uvedené a legitímne účely“.

Preto ostáva podľa nášho názoru preskúmať, či je tento zásah primeraný a potrebný v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa. O zodpovedanie tejto otázky si vás dovoľujeme požiadať.

Vopred ďakujeme za vyjadrenie.

S pozdravom,

Peter Cmorej
Tímlíder strany SaS pre sociálne veci
Poslanec NR SR

Richard Sulík
Predseda strany SaS
Poslanec NR SR

² pozri najmä ESĽP, V Amann/Švédsko zo 16. februára 2000, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 2000-II, § 65 a Rotaru/Rumunsko zo 4. mája 2000, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 2000-IV, § 43